

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
SPOR HUKUKU KURULU

AV. ATILÂ SAV
ARMAĞANI

Editör
Av. Tacar ÇAĞLAR

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 375

AV. ATILÂ SAV ARMAĞANI

ISBN: 978-605-7848-04-8

© Türkiye Barolar Birliği

Birinci Baskı: Mayıs 2019, Ankara

Türkiye Barolar Birliği
Oğuzlar Mah. Barış Manço Cad.
Av. Özdemir Özok Sokağı No: 8
06520 Balgat - ANKARA
Tel: (312) 292 59 00 (pbx)
Faks: 312 286 55 65
www.barobirlik.org.tr
yayin@barobilik.org.tr

Baskı
Şen Matbaa
Özveren Sokağı 25/B
Demirtepe-Ankara
(0312. 229 64 54 - 230 54 50)

Tüm Hakları Saklıdır
BU ARMAĞAN ÜCRETSİZDİR

*Armağandaki görüş ve değerlendirmeler,
katılımcıların kendi fikirleri olup, Türkiye Barolar Birliği'nin
görüşleri olarak nitelendirelemez ve Türkiye Barolar
Birliği'nin resmi yorumu kabul edilemez.*

***Bu Armağan
Türkiye Barolar Birliği'nin
2018-952 sayılı kararına göre
hazırlanmıştır.***

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ SPOR HUKUKU KURULU

Av. Türker ARSLAN - İstanbul Barosu

Av. Anıl Gürsoy ARTAN - Ankara Barosu

Av. K. Tacar ÇAĞLAR - Ankara Barosu

Av. Celal ÇOBANOĞLU - Trabzon Barosu

Av. M. Hakan HAYIRLIGİL - Gaziantep Barosu

Av. Cihangir MARMARA - İzmir Barosu

Av. Şakir UZUN - İzmir Barosu, TBB Yönetim Kurulu Üyesi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	X
Av. Prof. Dr. Metin FEYZİOĞLU	
SUNUŞ	XII
Av. Tacar ÇAĞLAR	
ATILÂ SAV 70 YILLIK BİR GEZİNTİ "NE SAĞCIYIZ NE SOLCU FUTBOLCUYUZ FUTBOLCU"	XIX
Lütfü ÖZEL	
FUTBOL MU? HUKUK MU?	XXV
Av. Atilâ SAV	
AVUKAT NUYAN SAV'IN EŞİ AVUKAT ATILÂ SAV HAKKINDA DUYGU VE DÜŞÜNCELERİ	XXXI
MESLEK USTAMIZ	XXXIII
Yekta Güngör ÖZDEN	
1981-1982 ADALET YILININ AÇILIŞ TÖRENİNDEİ TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI SAYIN ATILÂ SAV'IN YAPTIĞI KONUŞMA	LXI

MAKALELER

(Sıralama Soyadına göredir)

SPOR FEDERASYONLARININ YAPISAL İŞLEYİŞİ, ÖNEMİ, SPORTİF BAŞARI DÜZEYİ VE EKONOMİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	1
Uzm. Serap AKTAŞ Doç. Dr. Hakan SUNAY	
SPOR DİSİPLİN HUKUKU	15
Prof. Dr. Ali AKYILDIZ	
SPOR ÖRGÜTLERİN' DE ÖRGÜTSEL ADALET	103
Arş. Gör. Abdil ARI Prof. Dr. Hakan Salim ÇAĞLAYAN	
UEFA KULÜP LİSANS VE MALİ FAİR PLAY SİSTEMİ	117
Av. Anıl GÜRSOY ARTAN	

TÜRKİYE MİLLİ OLİMPİYAT KOMİTESİNİN HUKUKİ STATÜSÜ	129
Av. Zübeyt AYDIN	
SPORDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ	225
Doç. Dr. Velittin BALCI	
Arş. Gör. Övünç ERDEVECİLER	
ULUSLARARASI SPOR ÖRGÜTLERİNE İLİŞKİN	251
Dr. Öğretim Üyesi Anıl ÇAMYAMAÇ	
Doç. Dr. Serkan ÇINARLI	
TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONU SPORTİF EKİPMAN TALİMATI KAPSAMINDA SPORTİF EKİPMANLARDA BULUNABİLECEK REKLAMLAR	277
Arş. Gör. Hakkı Mert DOĞU	
SPOR HUKUKUNDA SPORCUNUN ZARARA RAZI OLMASI.....	287
Av. Kazım Yücel DÖNMEZ	
CEZA HUKUKU/ CEZA SORUMLULUĞUNUN ESASLARI	299
Hasan GERÇEKER	
SPOR YAYINCILIĞI YASASI VE SPOR EKONOMİSİNİN GELİŞİMİ	355
Av. Behiç Cüneyt FİDANOĞLU	
FEİ MAHKEMESİ KARARI	363
Çevirenler:	
Av. Behiç FİDANOĞLU	
Av. Yağmur TOPALOĞLU	
Meriç ÇAĞLAR YAĞANOĞLU	
PROFESYONEL FUTBOLCU SÖZLEŞMESİ	389
Tayyar KARADAĞ	
Şinasi ÖZSAYDI	
“SPOR HUKUKUNUN” TÜRK HUKUK SİSTEMİNDEKİ YERİNE GENEL BİR BAKIŞ	413
Öğr. Gör. Gülden KARAKOÇ	
Doç. Dr. Enderhan KARAKOÇ	
FUTBOLCU MENAJERLİĞİ SÖZLEŞMELERİNİN GEÇERLİLİĞİ ÜZERİNE BİR YARGITAY KARARININ ELEŞTİRİSİ/İNCELEMESİ	423
Av. Cihangir MARMARA	

SPORDA YETENEK SEÇİMİNİN ÖNEMİ.....	439
Doç. Dr. R. Sürhat MÜNİROĞLU Erdem SUBAK	
6222 SAYILI KANUNDA TANIMLANAN SEYİRDEN YASAKLANMA VE SEYİRDEN YASAKLAMA TEDBİRLERİNİN VERİLMESİ VE UYGULANMASINA ELEŞTİREL BİR BAKIŞ	453
Av. Mehmet Serhan ÖZDEMİR	
SPORDA BAŞARIDA ÖDÜLÜN YERİ VE HUKUKİ BOYUTLARI	469
Ahmet SANIOĞLU Zehranur SANIOĞLU Aybike KILIÇASLAN	
ÇEVRE VE SPOR.....	523
Av. Dr. Özden SAV	
CİNSİYET VE SPOR.....	533
Nadide Aslıhan PEKTAŞ SELÇUK Doç. Dr. Evrim ÇAKMAKÇI	
SPOR TAHKİM MAHKEMESİ	549
Prof. Dr. Ejder YILMAZ	

ÖNSÖZ

Değerli meslektaşlarım,

Sportif faaliyetler ve bu faaliyetlerden doğan ilişkileri düzenleyen; süjeleri arasındaki uyuşmazlıkları çözüme kavuşturan spor hukuku, kendine özgü yapısıyla, ulusal ve uluslararası düzlemlerde çoğu kez hukuk disiplinlerinin bir bileşkesi olarak varlık bulmaktadır.

Spor hukuku, bu disiplinin ilgi alanına giren; özel hukuku, ceza hukukunu, anayasa hukukunu, uluslararası hukuku, idare hukukunu, borçlar hukukunu, ticaret hukukunu, iş hukukunu; hukuk usulünü ve tahkim kurallarını iyi bilen, aynı zamanda sporun dinamiklerini kavramış hukukçulara ihtiyaç duymaktadır.

Bu çerçevede; iyi bir hukukçu olduğu kadar sporculuğu da yaşama biçimi haline getirmiş olan meslektaşlarımız, bizler için iyi birer yol göstericidir.

Türkiye Barolar Birliği Spor Hukuku Komisyonumuz tarafından yayına hazırlanan ve spor hukukunun gelişmesine önemli katkı sağladığına inandığımız yayın dizimizin ikincisini Onursal Başkanımız Sayın Av. Atılâ Sav'a armağan etmekten onur duyuyoruz.

Türkiye Barolar Birliği'ne ve mesleğimize sunduğu büyük katkının yanı sıra hukukçu kimliğiyle birleştirdiği sanatseverliği ile de hepimize örnek olan Sayın Atılâ Sav, sporla da yakın ilişki içindedir.

Spor kulüplerindeki aktif üyelik ve başkanlık görevlerinin ardından, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Merkez Ceza Kurulu üyeliği ve Futbol Federasyonu Hukuk Kurulu üyeliği de yapan değerli Onursal Başkanımız, sporun örgütlenmesinde aktif bir rol oynamıştır.

Yorulmadan üreten ve örnek kişiliğiyle hukuka, tiyatroya ve spora unutulmaz hizmetler sunan bir Cumhuriyet aydını olan Onursal Başkanımız Sayın Atılâ Sav'a uzun ve sağlıklı bir ömür diliyorum.

Bu değerli Armağan'ın spor hukukuna ilişkin ufukumuzu genişleteceğine duyduğum inançla, Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Av. Ahmet Şakir Uzun'un şahsında TBB Spor Hukuku Komisyonu üyelerimize, kitabın editörlüğünü üstlenen değerli meslektaşım Av. Tacar Çağlar'a, değerli yazarlara ve emeği geçen herkese içtenlikle teşekkür ediyorum.

Saygılarımla.

Av. Prof. Dr. Metin Feyzioğlu
Türkiye Barolar Birliği Başkanı

SUNUŞ

Türkiye Barolar Birliği Spor Hukuku Kurulu, “Spor Hukuku” nu bilimsel disiplin haline getirebilme uğraşını elinizdeki armağan ile sürdürmektedir.

Avukatlığının yanı sıra, sanat eleştirmeni ve siyasetçi kimliği ile bilinen meslek ustamızın ARMAĞANINDA “spor” ve “kültürü”nü yerleşen “spor hukuku” üst başlığına katkı sunacağını düşündüğümüz, karar çevirisi ve makaleler ile bezedik; katkıda bulunan takım arkadaşlarımıza teşekkür ediyoruz.

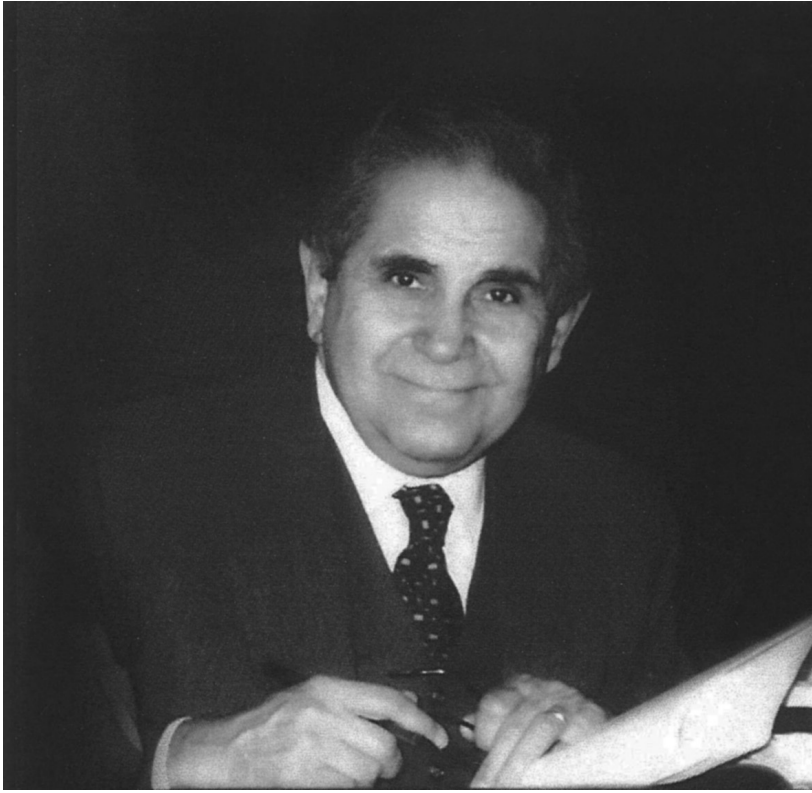
Armağana adını verdiğimiz Av. Atılâ SAV, Ankara Barosu üyesidir. Tiyatro eleştirmenliğinin yanı sıra, siyasetçi olarak da Mecliste bulunan SAV, sporun örgütlenme aşamasında, ilk Merkez Ceza Kurulu üyelerindedir.

Önceki dönemde Türkiye Barolar Birliği Başkanlarından olan adını, “sportif” saygı ve sevgiyle andığımız meslek ustamıza sağlıklı uzun bir yaşam diliyoruz.

Ayrıca emekleri ile “ARMAĞAN” a can veren Şen Matbaa çalışanlarına, düzeltmelerdeki katkıları ile Gaye Subaşı, Necati Kaya, Figen Pehlivan ve Türkiye Barolar Birliği Yayın İşleri Sorumlusu Mustafa Horuş’a yürek dolusu teşekkürlerimizi sunarız.

Av. Tacar ÇAĞLAR

Ankara Barosu

*Avukat
Atilâ Sav*

- 19 Mayıs 1931'de Ankara'da doğdum.
- İlkokulu Mimar Kemal İlkokulunda bitirdim.
- 1942'de Ankara Atatürk Lisesi'nin Orta kısmına yazıldım. 1948 yılında liseden mezun oldum.
- 1948'de Ankara Hukuk Fakültesi'ne yazıldım. 1952'de Fakülteyi bitirdim.(1951- 52 döneminde Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanlığı yaptım.)
- Fakülteyi bitirince Ankara Barosu'nda staja başladım. Stajımı babam ve meslek ustam Avukat Nejat Sav'ın yanında yaptım. 9 Eylül 1953'de Ankara Barosuna yazıldım. Babamla birlikte çalışmaya başladım.
- Yazıhane İşkur Han'da idi. Böylece lisans üstü meslek çalışmasını İşkur Han Akademisi'nde tamamladım.
- Askerliğimi, Hava Kuvvetleri Kayseri Hava İkmal Merkezi'nde Askeri Hakim olarak yaptım. Ekim 1954'te terhis oldum. Mesleğe devam etmek üzere yazıhaneye, İşkur Han'a döndüm. O tarihten beri Ankara Barosu'nun üyesiyim.
- 1955 Eylül'ünde sınıf arkadaşım ve meslektaşım Nuyan Ölçer'le evlendik. İki çocuğumuz var. Oğlumuz Dr. Aydın Sav Patoloji Profesörü. Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak çalıştı. Acıbadem'e geçtikten sonra 2014 yılında emekli oldu. Şimdi, Yeditepe Üniversitesi'nde öğretim üyesi. Kızım Avukat Dr. Özden Sav, Dışişleri Hukuk Müşaviri olarak çalıştı. 2013 yılında emekli oldu. Şimdi Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde öğretim görevlisi olarak "İhsancıl Hukuk" dersi veriyor.

MESLEK ÇALIŞMALARIM:

- 1957-58 ve 1964- 65 dönemlerinde Ankara Barosu Yönetim Kurulu üyeliği yaptım. (ABAYS'ın kuruluşunda Sayman üye idim.)
- 1953-54 ve 1978- 80 dönemlerinde Ankara Barosu Dergisi Yayın Kurulunda çalıştım.

- 9 - 10 Ağustos 1969'da Ankara'da toplanan Türkiye Barolar Birliği'nin ilk genel kurulunda Ankara Barosu delegesi olarak bulundum. İlk Yönetim kuruluna seçildim. Genel Sekreterlik görevine getirildim.
- 1970'de Ankara Barosu Başkanlığı'na seçildim.
- 1980 yılında olağanüstü genel kurulda Türkiye Barolar Birliği Başkanlığına seçildim. 1982'de olağan genel kurulda yeniden seçildim.
- Ankara Barosunca düzenlenen 2000, 2002, 2004, 2006, 2008, 2010, 2012, 2014 Hukuk Kurultaylarında düzenleme kurulu üyeliğinde görev yaptım.
- Türk Hukuk Kurumu Başkanlığında iki dönem görev yaptım. (1992-1996)
- Meslek ve hukuk dergilerinde elliye aşkın yazım yayınlandı. Birlik Başkanlığı dönemi de dört kez adalet yılının açılış konuşmasını Birlik adına yaptım.
- Meslek ve hukuk dergilerinde karar notları ve inceleme yazılarım çıktı.
- Türkiye Barolar Birliği'nce Meslekte Altmış Plaketi verildi. (2013)

XVI |

MESLEK DIŞI İLGI VE UĞRAŞLARIM-SOSYAL İLİŞKİ VE ET-KİNLİKLERİM;

- Sanatseverler Kulübü (Sanat Kurumu) üyesi olarak yönetim kurulu üyeliği, sanat kolu başkanlığı yaptım (1968-1970). Sanat Kurumu Tiyatro Ödülleri Seçici Kurulu üyeliğini kuruluşundan beri yapıyorum. (1964-2017)
- 1959 yılında Türk Dil Kurumu'na (Atatürk'ün kurucusu olduğu Kurum) üyeliğe kabul edildim. Üyeliğim Kurumun varlığına el konulmasına kadar devam etti (1982). Bu süre içinde 1976-1978 döneminde yönetim kurulu üyeliği 1978-1980 döneminde Asbaşkanlık görevlerinde bulundum.

- *Gençlerbirliği Spor Kulübünün 1956 yılından beri üyesiyim. Di-
van Kurulu üyeliği ve başkanlığı görevinde bulundum.*
- *1962-64 döneminde Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Merkez
Ceza Kurulu üyeliği görevi yaptım.*
- *1965-80 yılları arasında Futbol Federasyonu Hukuk Kurulu üye-
liği yaptım.*
- *ÇAĞSAV (Çağdaş Sanatlar Vakfı)'ın kurucu üyesiyim.*
- *Anadolu Kulübü ve T.Parlamenteler Birliği'nin üyesiyim.*

ÖDÜLLER;

- *İLEV-İletişimliler Vakfı(İletişim Fakültesi) Meslekte Elli Yıl Ödü-
lü (05.04.2013)*
- *Tiyatro Eleştirmenleri Birliği Onur Ödülü (2018)*

TİYATRO ELEŞTİRMENLİĞİ;

- *1955 yılından başlayarak çeşitli dergilerde eleştiri ve deneme ya-
zıları yazdım. 1959'dan beri düzenli olarak tiyatro eleştirileri ya-
zıyorum. Yazılarım Tercüman ve Milliyet gibi günlük gazetelerde,
Milliyet Sanat Dergisi'nde düzenli olarak yayımlandı. Ayrıca Mey-
dan, Hisar, Kim, Forum, Pazar Postası, Türk Dili, Çağdaş Türk
Dili, Yenilik, Yeditepe, Varlık, Değişim gibi dergilerde yayımlandı.
1966'dan 2017 yılı sonuna kadar Milliyet Sanat Dergisi'nde dü-
zenli olarak yazdım. Tiyatro yazılarımdan bir seçki Devlet Tiyat-
roları Genel Müdürlüğü İç Hizmet Yayınları arasında "Tiyatro
Üzerine Yazılar" başlığıyla yayımlandı.*
- *Tiyatro Eleştirmenleri Birliği'nin üyesiyim. 2002- 2004 döne-
minde başkanlık görevinde bulundum.*

AYRICA;

- *MEYDAN LAROUSSE Ansiklopedisi'nin tiyatro bölümünde edi-
tör olarak görev yaptım.*
- *TÜBA (Türkiye Bilimler Akademisi)'nin hazırladığı Bilim Te-*

rimleri Sözlüğü'nün Hukuk Terimleri bölümünde Prof. Dr. Cem Eroğul, Avukat Erkan Yücel ile birlikte çalıştım.(üçbini aşkın hukuk terimi derlendi.)

HALEN;

Türk Hukuk Kurumu'nda , Türk Hukuk Lügati (1943)'nin yenilenerek basıma hazırlanması için oluşturulan kurulda üye olarak çalışıyorum.(Sekiz bini aşkın terim taranarak yazıldı.)

SİYASAL ÇALIŞMALARIM;

- *1971 yılında Parlamento dışından Çalışma Bakanlığı'na getirildim. Bir süre Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı görevi de yaptım.1971 sonunda Aralık ayında on bakan arkadaşım ile birlikte istifa ederek ayrıldım.*
- *1983'de SODEP (Sosyal Demokrasi Partisi)'te kurucu üye olarak görev aldım. Genel Başkan Yardımcılığı'na seçildim. Veto edilmemizden sonra geri dönüşümüzde Genel Sekreterlik görevine getirildim. Halkçı Parti ile birleşerek SHP'nin oluşumundan sonra MKYK üyeliği görevlerinde bulundum. Genel sekreterlik görevi yaptım.*
- *1992'de Cumhuriyet Halk Partisi'nin yeniden açılmasından sonra Ankara İl Başkanlığı görevine getirildim. Daha sonra Parti Meclisi üyeliği ve Genel Sekreter Yardımcılığı görevlerinde bulundum.*
- *1995-1999(XX.Dönem) sürecinde Hatay Milletvekili oldum*

ATILÂ SAV
70 YILLIK BİR GEZİNTİ
“NE SAĞCIYIZ NE SOLCU FUTBOLCUYUZ FUTBOLCU”

Lütfü Özel

Atilâ Sav yakın Türk tarihinin önemli figürlerinden. Sadece bir hukukçu olarak değil, sanat, siyaset, kültür ve spor hayatımıza etkili, nitelikli dokunuşları olmuş, bilgi ve birikimini toplumla paylaşmış, buna halâ aktif bir şekilde devam eden biri. Bu yazı, yaklaşık 70 yıllık bir zaman dilimini kapsıyor.

Dün ile bugün arasında göz açıp kapayıncaya kadar çabuk geçmiş bir süreyi karşılıklı konuştuğumuz iki buluşma perçinliyor. Sohbet spor ama futbol ağırlıklı geliyor.

Atilâ Sav'ın ilgi alanına giren hemen bütün konuların aileden gelme, öğretilme, birlikte yaşanmış işler olduğunu bilmek heyecan verici. Hukukçu baba Nejat Bey, eğitimci anne Handan Hanım, kendilerinde olanları, bildiklerini, evlatlarına, Sav'a da aktarmış. Türkiye'yi bugün ayakta tutan dinamiklerin sağlam bir temel üzerine nasıl kurulduğu Sav'ı dinlerken bir kere daha fark ediliyor; eğitim, çağdaş bakış açısı, geleceği öngörme, zamanı çok öncesinden yakalama gücü, akli... Cumhuriyet hepsini “evlatlarına vermiş”, onlar da sonraki nesillere ne güzel aktarmaya başlamış:

“Günü üçe bölmek lazım. 8 saat uyku, 8 saat nafakayı kazanmak, 8 saat de hobi, ilgi, keyif neyse onlar olmalı. Atatürk de İsmet Paşa da öyle yaparlarmış. Onca büyük ve önemli işlerin arasına özellikle sanat aktivitelerini hep sokarlarmış. Ben de üçte birini sanatla ve diğer faaliyetlerle değerlendirdim. Babamdan dolayı. Hem sanat hem spor meraklısıydı. İnsan ailesinden ne görürse o. Annem Kandilli Kız Lisesi'nde okumuş. Voleybol oynamayı öğrenmiş ve öğretmiş Dedem hâkimdi. Yozgat'a ta-

yin olmuş. Annem Yozgat Kız Lisesi'nde kız voleybol takımı kurmuş. Hâkimin kızı tabii, dokunulmazlığı var. Sonra evin bahçesine voleybol ağı gerdik. Tenis de oynuyorlardı. O döneme göre, çağına göre ileri bir durum elbette.

50'li yıllar. Biz Gençlerbirliği'nin bütün maçlarında giderdik. Annem, babam ve ben. Düşünün o tarihte tribünde kadın seyirci! Yıllar sonra eşim baktı ki ben her 15 günde bir maça gidiyorum, o da “gele-yim” dedi. Bir keresinde Beşiktaş karşılaşmasında kavga çıktı. Maç tatil oldu. Eşim sonra bana ‘kavga çıkmayacaksa maça gelmem’ demişti.”

Dönemi anlatırken başlı başına bir futbol tarihiyle de karşılaşıyorsunuz:

“Ben 1940 yılından beri futbol seyircisiyim. Biz ailece Gençlerbirliği taraftarıydık. Babam zaten yöneticisiydi. Ben de sonradan yönetici oldum. Kulüp kartım da hep cebimdedir. O dönemlerde futbol deyince tabii bugünkü kuşakların tanımadığı efsane isimler akla geliyordu. Örneğin bir Türkiye Kupası finalinde Beşiktaş'ı 4-1 yenmişti Gençlerbirliği. Beşiktaş'ın forveti, Sabri, Hakkı, Kemal, Şeref, Şükrü, Gençlerbirliği'nin kalecisi Rahim, ileride Keşfi, Münir, Ali. Kaptan Hasan Polat! Türkiye'nin en başarılı santrhafi! Sonradan Trabzon milletvekili ve Futbol Federasyonu Başkanı oldu biliyorsunuz!”

Spor ve özellikle futbola yönelik artık altı kalın çizgilerle çizebileceği görüşleri net, yoğun! Değerlendirmelerinde öncelik sporda şiddete!

“Spor toplumsal oldu. Artık spor değil bu. Bu bir gösteri. Tarihte gladyatörlerin, boğa güreşlerinde matadorların ve izleyenlerin yaptığı gibi insanlar içlerindeki öfkeyi dışa vermek için sporu, futbolu kullanıyorlar. İnsanların içinde herhalde bastırılmış vahşi duygular var. İngiltere Başbakanı'nın futbolda kendi ülkesi takımının karıştığı şiddet olayı sonrasında da İngiliz takımlarının 5 yıl dışarıda maç yapmalarını yasaklaması, bunu talep etmesi ilginçtir. Eskiden olay çıkarsa mahalli polis müdahale ederdi. Sınırı açmışsa hâkimler basit cezalar verirdi. Kaymakam, vali karışır, yerel baskıyla da kendi takımlarının oyuncusunu, taraftarını kurtarmaya çalışırlardı. Onu önlemek için kurullar çıktı ve iş uluslararası boyutlara gitti. Anayasa'ya hüküm koydular. Bülent Ecevit gibi şiddeti tasvip etmeyen adamı bile ikna ettiler. Belki iyisi odur. Ancak artık bir gösteri değil.”

Sav'ın “spor yöneticiliği” ise 1961’de. Spordan Sorumlu Bakan Malik Yolaç bir maçta “anlaşma” yapıldığına ilişkin sağlam verilere karşın ört bas edilmesine tepki vermiş, Merkez Ceza Kurulu’nu görevden almış; Sav, Recai Kutan, Aydın Saraçoğlu, Mehmet İğnebekçili, Halim Çorbacı ile birlikte göreve getirilmiş. Daha sonra 1964’te Futbol Federasyonu Başkanı Hasan Polat Federasyon Hukuk Kurulu’na davet edince 1971 yılına kadar Rahmi Mağat, Kemal Kaya, Ayhan Şarman ve Erdoğan Biğat’la birlikte çalışmışlar. Hepsi tarih. Hepsi Türk sporunun ve futbunun efsane isimleri...

Futbolla ilgili tespitleri eleştirel. Anlattıklarından gelişimi uygun bulmadığı sonucuna pekâlâ ulaşılabilir:

Ünlü Portekiz diktatörü Salazar ülkesini “tek adam” rejimiyle otuz yılı aşkın bir süre yönetmiş. Avrupâda Hitler, Mussolini, Franco gibi diktatörlerin savaş kıskırtıcılığı yaptığı dönemde devleti sızlıtsız yönetmesinin sırrını üç F’ye bağlamış, Fado, Fiesta, Futbol! Fado biraz acıklı, ağlamaklı bir özgün müzik türü. Fiesta malum, halk şenliği, bayram. Futbol ise daha da malum! Asların halk kahramanı olduğu, yoksul çocuklarının, mahalle aralarında bezden yaptıkları toplarla oynadıkları oyun. Hepsinin rüyası umudu, futbol ası olmak. Seyircisi milyonlar. Azı tribünde, çoğu ekran başında. Aslara milyon kazandıran sporun “gösteri” olarak seyircisi, hayranı tüm millet. Maça gidebilmek için evindeki halıyı satan bile var. Ertesi hafta da maç sonuçları üzerine kavga edenler için ne iş ne sendika ne doğal afetin yarattığı yıkım ne de ülke yönetenlerin tartışmaları! Ülkeyi yönetenler de zaten sporun içinde. Seyirci ilgisi ve sayısı ile birlikte maç gelirleri de arttı. Basın da ilgiyi karşılıksız bırakmadı. Tribünler hem gösteri yarışında hem de güç ve kaba kuvvet yarışında hızlandı. Yaralanmalar hatta ölümler söz konusu oldu. Sonunda bir özel yasaya ihtiyaç duyuldu. 6222 Sayılı Sporda Şiddetin Önlenmesine dair kanun çıktı. Bu kanun Anayasa Mahkemesi’nden de geçti, bir iptal kararına konu oldu. Futboldaki artış ve yükselme artık ulusal değil ulusalüstü oldu. Yabancı kökenli profesyoneller de kulüplerin kadrolarına katıldı. Yerlilere de yabancılara da beceri ve ustalıkları ile orantılı yüksel ücretler ödeniyordu. Ne yükseği astronomik!

Devletin önce futbolu, sonra basketbol, voleybol gibi takım sporlarını da bir kamu görevi sayması düşüncesi kaydı. Federasyonlar serbestleşti. Futbol pazarı artan ilgiyle birlikte şişti ve büyük paraların döndüğü

bir alan oldu. Kulüplerde yabancı uyrukluların sayısı artarken piyasaya komisyoncular, pardon, temsilciler de çıktı. Sözleşme görüşmeleri onlarla yapılıyor artık. Maç yayınları da büyük bir para kaynağı oldu. Bu gelişmeler yeni meslek alanları da yarattı. Eski futbolcular, hakemler yorum yapıyorlar.”

Daha önce kısaca değindiği bu tabloya hukukun nasıl dâhil olmak durumunda kaldığını detaylandırıyor:

Bu süreçler hukuku da etkiledi doğal olarak. Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu, “Spor Mahkemesi” oldu. Sporcularla kulüpler arasındaki uyuşmazlıklar Türk yargısına değil, spor yargısına bırakıldı. Giderek “uluslararası”laştı bu özel tahkim yolu. Spor mahkemesinin üst yargı organı CAS denilen Uluslararası Spor Yüksek Hakem Kurulunun merkezi İsviçre’de. Bu amaçla Anayasa değişikliği de yapıldı. Anayasa’nın 59. Maddesine bir fıkra eklendi: “Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim Kurulu kararları kesin olup, bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz.

Pazar artık uluslararasıdır. Futbol, basketbol, voleybol artık çok büyük Pazar. Çok sayıda yabancı uyruklu sporcu, basın mensubu, çalıştırıcı, hakem, aracı organizatör bu pazarda çalışıyor. Ama bu çalışma iş hukuku değil özel bir hukukla yönetiliyor. Tabii basın yayın organlarının da desteği ve katkısı ile milyonların içinde olduğu bir pazar. Önemli maçlarda on binler kent içinde, ülke içinde yer değiştirebiliyor. Bugün ortalama bir futbolcu dolarla büyük gelir elde edebiliyor. Sokaktaki çocuk; Spor, Kültür Bakanlarını, Nobel’e layık görülmüş yazarı, bilim adamını tanımasa da millî takım hocasını bilir. Taraftarı çok olan kulüplerin amigoları var. Amigoluk meslek mi? Futbol, diğer spor branşları da bir gösteri. İlgilisi, seyircisi, tiyatro gibi bir sanat dalıyla kıyaslanamaz bile. Bu durumuyla profesyonel spor, sporcuya yararlı ama seyirci için yararsız ve sinir sistemine zararlı. Kültür düzeyi toplumların gönencini de etkileyen bir gösterge. Ne sağcıyız ne solcu, futbolcuyuz futbolcu!”

Eleştirisinin gerekçelerini ise şöyle açıklıyor:

“Dokuz yaşından beri futbol müsabakalarına seyirci olarak katılıyorum. Lise öğrencisiyken futbol, voleybol, atletizm yaptım. Elli yılı aşkın bir süredir bir spor kulübünün taraftarı, üyesi hatta yöneticisi oldum. Seyir konusu olarak futbol, voleybol, basketbol, atletizmle tiyatroyu aynı

düzeyde seven bir hukukçuyum. Eleştirim üretim konusu olarak sporun yarattığı piyasa ile diğer emek ve yaratı alanları arasındaki dengesizliğedir. Bir üniversite öğretim üyesi, bir öğretmen, bir kamu görevlisi, bir ustabaşı, bir emekçi işçi, bir avukat, bir yazar, bir hekim arasındaki ücret dengesizliğinedir. Bu görünüm toplum düzeninde sakatlık ve bozukluk yaratır.”

Lütfü Özel, Atilâ Sav ve Tacar Çağlar

FUTBOL MU? HUKUK MU?

Av. Atilâ Sav

Kentlerin kenar mahallelerinde çocuklar bez ya da lastik topla iki takım olup, taşlardan diktikleri kalelere gol atmak için koşuşurlar. Yenilen sevinir, yenilen üzülür. Akşam evde yorgun ve mutlu uyurlar. Ertesi günkü maçı düşte görürler. Olanaklar geliştikçe oyun ciddileşir; toplar ve kaleler büyür, zenginleşir. Oyunun adı spora dönüşür.

Türkiye'ye futbol, 1900'lü yılların başlarında girmiş. İstanbul'un işgal altında olduğu bir dönemde Kadıköylü gençlerin kurduğu bir kulüp işgal kuvvetlerinin askerlerinden oluşan futbol takımları ile karşılaşır, onları yenerek, onurumuzu koruyordu. Öte yanda bir kültür yuvası olan lisede, ya da emeği çok, eğitimi sanata yönelik esnafın oluşturduğu çarşı çocuklarının, gençlerinin kurduğu kulüpler Cumhuriyetin ilanından sonra da boş zamanları değerlendirme ile eğlence ve sporu kaynaştıran futbolu örgütlediler.

Mütareke yıllarında işgalci yabancıların takımlarını yenmek bir milli gurur nedeni sayılıyordu. Şimdilerde içe dönük yarışma ile beden eğitiminin karıştığı bir spor ve yarışma olmuştu. Giderek yurt yüzeyinde yayılan sporcu ruh İstanbul, Ankara, İzmir gibi kentlerde örgütlenerek sporu eğlence ile karmaştıran bir eğitim, sağlık ve seyirlik kıldı.

Cumhuriyetin ilk yıllarında "eğitim"i çağdaştırma atılımı yapılırken spor da ihmal edilmedi. Okullarda ders olarak yer alan "beden eğitimi", "sağlam kafa, sağlam vücutta bulunur." sloganı ile yaygınlaştırıldı ve örgütlendi.

Bir Genel Müdürlük kuruldu. Genel Müdürlüğe bağlı federasyonlar hem bireysel sporlarda, hem takım oyunlarında toplum sağlığını koruma ve geliştirme amacına yönelikti. Devlet spor alanları ve salonları oluşturmayı bir görev olarak sayıyor, kentlerin uygun yerlerinde stadyumlar, spor salonları kuruyordu.

Bunlar arasında en popülerleri futboldu. Gençler etkin sporcu, olgunlar seyirci, yönetici olarak boş zamanlarını değerlendiriyordu.

Bilim adamları bireyin 24 saatini üçe bölüyor; sekiz saat çalışma, üretme; sekiz saat uyku, dinlenme; sekiz saat ise beslenme ve üretime hazırlık için ön çalışma, eğlenme, okuma, boş vakitleri değerlendirme etkinliklerine ayırıyor.

Oyun ve seyre giren etkinlikler arasında okuma, tiyatro, sinema, müzik, müze gezme gibi boş zaman değerlendiren kültür etkinlikleri yanında, Tv, spor ve kumar gibi etkinlik ve edilginlikler de var.

Kültür düzeyi ve çalışma düzeni yanı sıra meslek alışkanlıkları bu boş zaman değerlendirme yönelimini etkiler. Spor sevgisinin yayılıp, yoğunlaşması, seyir keyfini, tutkunluğa çevirebilir. Kalabalıkları saldırganlaştırabilir.

Ünlü Portekiz Diktatörü Salazar, ülkesini “tek adam” rejimiyle otuz yılı aşkın süre yönetmiş, Avrupa’da Hitler, Mussolini, Franko gibi diktatörlerin savaş kışkırtıcılığı yapıldığı dönemde, Avrupa’nın ucunda eski bir yayımcı devleti sızılıtsız yönetmesinin sırrını üç “F”ye bağlamış; FADO, FİESTA, FUTBOL.

XXVI

Fado, biraz ağlamaklı, acıklı bir özgün müzik türü. Fiesta –malum halk şenliği, bayram. Futbol ise daha da malum. Asların halk kahramanı olduğu, yoksul çocuklarının mahalle aralarında bezden toplarla oynadıkları oyun. Hepsinin umudu ve düşü futbol ası olmak. Gelişmiş seyirlik spor gösterisi, seyircisi milyonlar. Bir bölümü stadda, tribünde, çok daha fazlası ekran başında. Her türlü toplantının eksen konusu. Aslara milyon kazandıran sporun “gösteri” olarak seyircisi, hayranı tüm toplum. Maça gidebilmek için evindeki halıyı bile satan var deniliyor. Seyirci hafta sonunda seyredeceği maça, bütün hafta hazırlanıyor. Stada gidemeyenler kahvelerde, lokallerde toplanıp, TV ekranından izliyor. Ertesi haftaki maç sonuçları için kavga edenler, işten, doğal afetten, sendika toplantısından daha çok heyecanlanıyor. Ülke yönetimindeki tartışmalar bile unutuluyor. Ülkeyi yönetenler de zaten bir ucundan sporun içinde.

Seyirci halktır, insandır. Büyük kütledir. İlgilerini yöneltecek konuyu bulursa fanatikleşir.

Sporcu ise etkin olarak önceleri boş zamanlarını değerlendirmeye, sonraları tüm zamanlarını hem bedensel, hem de ruhsal olarak yatışmayı hızlandırmaya ayırır.

Yarışmacı spor, eski çağlardan beri var olmuş. Antik Yunan Olimpiyatlarında özellikle bireysel sporların gözde sporcuları olan diskobol heykellerini heyecanlanarak izliyoruz.

Takım sporları zaman içinde gelişmiş. Futbolun anayurdunun İngiltere olduğu söylenir. Yurdumuzda Cumhuriyetten sonra yayılmaya başlamış. Özellikle büyük yerleşimlerde (Ankara, İstanbul, İzmir gibi) başlamış.

Bütün sporlar gibi futbol da başlangıçta oyundu, amatörce idi. Devlet hem bedensel, hem ruhsal açıdan yarışmanın yararına inandığı için beden terbiyesi etkinliklerini de kamu yönetimi içine aldı. Topluca oynayan takım oyunları (futbol, basketbol, voleybol vb.) yanı sıra bireysel sporları (güreş, atletizm, boks, atıcılık, binicilik vb.) da amatörce değerlendiriyordu. Yani sporcu, becerisi karşılığında ücret, para almayı düşünmüyor, alkış ile madalyadan onur duyuyordu.

Türkiye’de “gizli profesyonellik” ellili yıllarda başladı. Buna “yarı profesyonellik” de denilebilir. Bazı zengin kulüpler, başka kulüplerdeki yetenekli sporcuları kulüplerine aktarma (transfer) ya ikna ettiler. Özellikle İstanbul’un “büyük”leri bu yönelime öncülük ettiler. Bu gelişme kulüp yönetimlerinde zengin iş adamlarına da ihtiyaç gösterdi.

Altmışlı yıllarda futbolda profesyonellik resmileşti. Artık sporcu hem transfer bedeli, hem de aylık, prim gibi adlarla para alabiliyordu. Bu gelişme sporcunun yeteneğini arttırdığı gibi, yarışmayı da daha heyecanlı kılıyordu.

Seyirci ilgisi ve sayısı ile birlikte maç gelirleri arttı. Tüm gündelik basın, spor sayfalarını arttırdı; bağımsız spor sayfaları artıyor; doğrudan sporu konu alan gazeteler, dergiler çıkarılıyordu. Giderek milyonlar seyirci ve okuyucu olarak sporu (başta futbol) izliyordu. TV’de özel kanallarla bu yarışa öncülük ediyordu.

Tribünler hem gösteri yarışında, hem de güç ve kaba kuvvet dengesinde hızlanıyordu. Tribün kavgaları “bölgencilik” le de büyüdü. Bu yarış Şeref Tribünlerine de sirayet etti. Sonunda bir yasaya gereksinim duyuldu. 6222 sayılı sporda şiddetin önlenmesine dair Kanun (31.03.2011 tarihli) Yasama Meclisinden geçti. Anayasa Mahkemesinden de bir iptal kararına konu oldu. Ama yürürlükte. Spor Hukukuna dayanak.

Futboldaki yükselme ve artış giderek ulusalüstüleşti. Yabancı profesyoneller takımında birer ikişer iken, sayı resmen on dördü buldu. Yerlilere de yabancılara da beceri ve ustalığı ile orantılı olarak yüksek ücretler ödeniyor. Yüksek ne demek? Astronomik demek daha doğru. Para birikimi dolar olmak üzere altı sıfırlı rakamlar konuşuluyor. Profesyoneller de, temsilcileri de yıldızlaşmıştı.

Devletin önce futbolu, sonra da basketbol, voleybol gibi takım sporlarını, sonra güreş, boks, atletizm, tenis gibi bireysel sporları da profesyonel beceri olarak kabul etmesi ile federasyonlar da serbestleşme yoluna girdi. Kimi yabancılar uyruk da değiştiriyordu.

Kulüp ve federasyon yöneticileri tanınmış sanatçılar, meslek adamları, üniversite öğretim üyelerinden çok tanınıyor, alkış alıyor.(Ya da yuhalanıyor.)

Spor pazarı artan ilgiyle şişti. Büyük paraların döndüğü bir alan oldu. Kulüplerdeki yabancı uyrukluların sayısı artarken komisyoncular (pardon temsilci) sözleşmeleri şişiriyor, aktarmaları kızıştırıyor.

Devletin Spor Toto örgütü, spor ilgisini “bahis”le koşutlandırdı. Milyonlar her hafta elden ele geçiyor. Spor Toto Teşkilatı şimdilerde Loto da oynatıyor. Yani sonuçları futbol maçları ile ilgisiz, kura ile belirlenen bir bahis. Borçlar Kanunu “kumar ve bahis”i “doğal borç” sayarak, dava hakkı tanımıyor. Ceza Kanunu “suç” sayıyor.

Basından sonra, radyo ve televizyon seyircisi ilgisini büyüttü. Maç gelirleri de yayına geçti.

Bu gelişmeler yeni meslekler oluşturuyordu; Spor yazarlığı ve yorumculuğu. Eski futbolcular, hakemler yorumculuk yapıyor. TRT’nin özel spor kanalı var. Meclis yayınları ile aynı kanaldan sürekli yayında.

Bu gelişme, ülke yönetimi ile birlikte “hukuk”u da etkiledi doğal olarak. Futbol federasyonu Tahkim Kurulu “spor mahkemesi”dir artık. Profesyonel sporcularla kulüpler arasındaki uyuşmazlıklara Türk Yargısı adına Spor Yargısı çözüm getiriyor.

Giderek uluslararasılaştı bu tahkim yolu. Spor mahkemesinin üst yargı aşaması kısaca CAS denilen Uluslar arası Spor Yüksek Hakem Kurulu Merkezi İsviçre’de.

Anayasa’nın “Sağlık ve Çevre Konut” başlıklı VIII. Ana başlığı bölümündeki 59. Maddeye eklenen fıkra “Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetilmesi ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim Kurulu kararları kesin olup, bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz.” Diyor. (6214 no.lu Kanunla eklenen fıkra. 17 Mart 2011 tarihli)

Pazar artık uluslararasıdır. UEFA (Avrupa Futbol Federasyonları Birliği) ve FIFA (Dünya Futbol Federasyonları Birliği) bağımsız olarak futbolu yönetiyor. Öbür spor dalları da aynı yönde gelişiyor.

Futbol, basketbol, voleybol ve öteki sporlarda artık çok büyük bir Pazar. Teniste milyonlar dönüyor. Uluslar arası ün taşıyan sporcular yabancı uyruklu çalıştırıcılar, basın mensubu yorumcular, organizatörler bu pazara çalışıyor. Bu çalışma iş hukuku, ya da hizmet sözleşmesine dayanmıyor. Özel bir hukukla yönetiliyor.

Basın yayın organlarının ve zengin iş çevrelerinin içinde olduğu bir pazar. Fanatik yandaşı fazla olan kulüplerin takımlarının karşılaşmalarında on binler kent içinde, yurt içinde hatta anakara içinde yolculuk yaparak tribünlere koşuyor, Uluslar arası turnuvalarda, Ülkeler arasında ya da kıtadan kıtaya özel toplu yolculuklar düzenleniyor, uzman seyahat acentaları da payını alıyor.

Bugün ortalama bir futbolcu (ya da sporcu) dolarla (ya da Euro ile) aztronomik gelir elde edebiliyor.

Şimdilerde taraftarı çok kulüpler, şirkette oluşturuyor. Ticaret olarak spor kulüplerinin bütçesine destek veren, kulüp adı taşıyan şirketler. Markalı spor malzemesi ticareti de spor hukukunun yan alanı...

Üniversite öğretim üyesi, hastane başhekimisi doktor, yargıç, avukat, mimar, mühendis hatta milletvekili bakan aylıkları da mütevazî kalıyor sporcu kazançlarının yanında. Sokaktaki adam, kültür bakanını, Nobel ödülüne layık görülmüş bilim adamının adını bilmeseydi de Milli takımın çalıştırıcısının adını bilir. FB, GS, BJK, TS gibi taraftarı çok kulüplerin futbolcularını, amigolarını tanır, adını ve huyunu bilir. (Amigoluk Meslek Mi?)

Başta futbol,öbür seyir sporları aynı zamanda bir gösteri. İlgilisi, seyircisi tiyatro gibi bir sanat gösterisi ile kıyaslanamaz bile.

Sokaktaki adama, okuldaki öğrenciyeye bir soralım. Bu hafta sonu Devlet Tiyatrosu'nun bir gösterisine mi bilet ister (ikram tabii) yoksa Pazar günkü maça mı?

Bu görünümle, profesyonellik sporcuya yararlı ama seyirci için yorucu, sinir bozucu, kavga nedeni. Bu kültür düzeyi toplumların göncencini (refahını) etkileyen bir gösterge.

Spor Hukuk özel bir bilgi alanıdır. Hukuk Sözlüğünü tararken epey terimine rastladık.

Marşı bile var;

“ne sağcıyız, ne solcu

Futbolcuyuz futbolcu.”

NOT

1.

Bu bilgi notunu hazırlayan, dokuz yaşından beri futbol müsabakalarına seyirci olarak katılan; lise öğrencisi iken arkadaş arasında [futbol, voleybol, atletizm) spor yapmış, elli yılı aşkın süredir bir spor kulübünün taraftarı, üyesi, hatta yöneticisi olmuş bir kişidir. Seyir konusu açısından futbol, voleybol, basketbol, atletizm ile tiyatroyu aynı düzeyde seven bir hukukçudur. Eleştirisi, üretim konusu olarak sporun yarattığı piyasa ile diğer emek ve yaratı alanları arasındaki dengesizliktir. Spor emekçisinin bir üniversite öğretim üyesi, bir öğretmen, bir hekim, bir kamu görevlisi, bir ustabaşı, bir avukat, bir emekçi işçi, bir gazeteci, bir yazar vb arasındaki ücret dengesizliğidir. Bu görünümün yarattığı toplum düzenindeki sakatlık ve bozukluktur.

2.

Bu görüntüde bir paradoks da ilgi çekici.

Yüzyıllarca sömürgecilerin köle kaynağı ve çöplük gibi kullandığı Kara kıtadan çıkan çok sayıda sporcunun futbol ve basketbol kulüplerinde (Türkiye’de ve Dünyada) “as” olarak yer alması . Onlar da milyon dolar ücret ve primler alıyor. Basketbolda onların torunları, çoğu Amerika kaynaklı basketbolcular gözde aslar.

Tabii Afrika’da kıyım sürüyor. Ama çok az sayıda olsa da kara yıldızların varlığı dikkat çekici.

Fransa’da bir dönem Afrika kökenli futbolcular ulusal takımın iskeletini oluşturuyordu. Kaptanı da dahil. Şimdilerde “arı ırk”ın beşiği olan Almanya’da da siyahiler çoğalıyor.

Kaderin istihzası mı bu?

AVUKAT NUYAN SAV'IN EŞİ AVUKAT ATILÂ SAV HAKKINDA DUYGU VE DÜŞÜNCELERİ*

Bu seksen yılı aşkın süreye sığan bir ömrün özeti.

Kendinden bahsetmeyi hele de öğünmeyi hiç sevmeyen bir insan.

Aslında yaptığı işler, çalışmaları kalın bir kitaba bile sığmaz.

Özgeçmişini de belli yerler istediği için yazmış.

1955 yılında –askerlikten döndükten sonra- avukatlığa başlamış. Hem men meslek örgütünde görev almış. Ondan sonraki yıllarına bakarsanız hep iki üç işi birden yapmış.

Örnek mi? 1957 yılında Baro yönetim kuruluna seçilmiş. Aynı zamanda Türk Dil Kurumu'nda, Gençler Birliği Spor Kulübünde görev yapmış. Sanatseverler kulübünde etkin olarak çalışmış.

1969 yılında Türkiye Barolar Birliği'nin kuruluş Genel Kurulunda Ankara delegesi olarak bulunmuş. Yönetim Kurulu Üyeliği (Genel Sekreterlik) görevine seçilmiş.

1970'de Ankara Barosu Başkanlığı'na seçilmiş. Türk Dil Kurumu ve Futbol Federasyonu Hukuk Kurulu üyeliğini aynı zamanda yürütmüş.

1970 yılında TBMM dışından Çalışma Bakanı olmuş. Tiyatro eğitmenliğini aksatmadan yürütmüş. Hatta –galiba- Arjantin'den bir mektup almıştı. Yazan kişi “imza koleksiyoncusu” imiş. Atilâ, hem bakan olup, hem de tiyatro eleştirmeni olan Dünyada tek kişi imiş. Onun için imzasını koleksiyonuna koyacaktı.

1980 yılı Mart ayında Türkiye Barolar Birliği başkanlığına seçilmiş; Türk Dil Kurumu'nda da Asbakan olarak göreve devam ediyordu.

Hiç ara vermeden yaptığı bir iş de “tiyatro eleştirmenliği” idi. Tabii bu işi yapabilmek için devamlı, bütün oynanan oyunları izlemek gerekiyordu. Devlet Tiyatrolarının bütün oyunlarını 1948 yılından beri görmüştü. Aslında kendisine “En Devamlı Seyirci” ödülü verilmeliydi. (Nitekim 2018'de Tiyatro Eleştirmenleri Onur Ödülü'ne layık görüldü.)

XXXI

* Atilâ'nın kendi kaleminden yazdığı “Özgeçmiş”i iki daktilo sayfası. Benim el yazımla beş sayfa. Bu iki sayfayı olduğu gibi yazmak istiyorum. N. Sav

MESLEK USTAMIZ

Yekta GÜNGÖR ÖZDEN
Ankara Barosu 1972/74
Başkanı

Yaraşır olduğu nitelermeleri yansıtacak sözcük bulmakta güçlük çektiğim, meslek ustalarımızın en seçkinlerinden Sayın Ö. Atılâ SAV, Baromuzun simgesi sayılacak önceki başkanlarından biridir. Avukatlık mesleği için çalışmaları, çabaları, kazandırdıkları ile asla unutulmayacak bir ağabeyimizdir. Onun adına çıkarılacak dergimiz için yazı yazmak şansını bana veren meslektaşlarıma teşekkürle birlikte onur duyduğum katkımın Sayın SAV'ın yaraşır olduğu övgülere yeterince yansıtacağı kanısında değilim. Kişiliği ve meslek adamlığıyla gerçekten örnek olduğu için anlatmamın doyurucu olmayacağı endişesini taşıyor ve okurlardan öncelikle özür diliyorum.

1951 yılının soğuk sonbaharı sert bir kışa açılırken Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği seçimleri için çalışmalar başlamıştı. Yeni yılın ilk aylarında oluşturulan grupta Erdoğan BAĞLUM, Ergun SAV ve ben, sözcüler olarak görev yüklendiğimizden ders aralarında sınıfları dolaşılıyor, kürsüye çıkarak propaganda konuşmaları yapıyorduk. Derneğin yönetiminde on yıldır aynı grup bulunuyormuş. Çalışmalarımız olumlu sonuçlandı, Atılâ SAV dernek başkanı oldu. Sonra eşin olan saygıdeğer Nuyan hanım da denetçi olarak seçilmişti. Ben de Ankara Üniversitesi Talebe Birliği genel kuruluna derneğimizin delegesi olarak seçildim.

Sayın SAV beklenenleri karşılayan yararlı çalışmalar yaparak fakültemizi bitirdi. Bizim, grup olarak aldığımız seçimler yıllar boyu aynı çizgide başarıyla gerçekleşip sürdü.

Öğrenciliğimde Türk devrim Ocakları Kuruluşun da yer aldığım için tanıyarak yakınlık kurduğumuz sayın Avukat Rahmi MAĞAT'ın yanında son sınıftayken stajı andıran çalışmalara başladığımda Konya Sokak 1. İşkur Han'da babasıyla birlikte çalışan Atılâ SAV'la ilişkimizi yeniledik. Arkadaşlığımız, giderek güçlendi. Stajı aynı handa Rahmi Beyin

yanında yaptığım gibi avukatlığı da aynı yerde yaptığımdan arkadaşlığımız pekişti. Baro seçimlerindeki birlikteliğimiz giderek etkin olunca (Saim Dora yerine Asım Ruacan'ı seçerek ağırlığımızı koymuştuk.) Saffet Nezih BÖLÜKBAŞI, Muhittin KILIÇ, Mehmet NOMER, Oktay ÇUBUKGİL ve Rahmi MAĞAT'tan sonra Atılâ'yı aday göstererek Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Farabi Salonu'nda yapılan, benimde Divan' da olduğum 13.12.1970 günlü seçimde Atılâ'yı baro başkanı seçtik. Genel Kurulumuzu izleyen rahmetli büyükelçi kardeşi Ergun SAV'ın mutluluğu benim gözlerimi yaşartmıştı. tek adayla seçime katıldığımızda rahmetli Avukat Saffet OLGAÇ adaylığını açıklayınca gidip sorduğumda "Daha demokrat seçim olsun diye" yanıtını almıştım.

9 Mayıs 1971 günü Atılâ ile Baro'da çalışırken Çalışma Bakanı olarak Nihat Erim hükümetinde yer aldığı haberi geldi. Çantasını aldı, ellerini yıkarken çantasını ben tuttum. Birlikte Anafartalar' daki Adliye' den indik, bir taksi çağırdık. Kapısını açtım, sırtına "Haydi hayırlı olsun!" diye hafif bir sempati yumruğu vurarak Çalışma Bakanlığı' na uğurlayıp İşkur Hana'a geldim. Bağkur Yasası, onun bakanlık hizmetlerinden başlıcasıdır. Bakanlıktan ayrılan "11'ler"den biriydi.

Türkiye Barolara Birliği'nin kuruluş çalışmalarında birlikteydik. Ben Ankara Barosu Genel Sekreteri iken (1965-1966) Avukatlık Yasası çalışmaları Baro Başkanlarının katılımlarıyla Ankara'da yapılmış, raportörlüğü de ben üstlenmiştim. Hazırlanan Avukatlık Yasası Tasarısı'na son biçimini de başkan Saffet Nezih Bölükbaşıyla vermiştik. Adalet Bakanlığı yoluyla Meclis'e sunulan tasarı da bizim hazırladığımızı (Bugün yürürlükte olan yasanın aslı odur).

Atılâ SAV, Türkiye Barolara Birliği'nin ilk genel sekreteri olmuştu. Birlikte yararlı çalışmalar sürdürdü. Başkan Prof. Dr. Faruk EREM'in en yakın çalışma arkadaşlarından biri idi. Adana toplantısında son biçimi verilen "Meslek Kuralları" Atılâ'nın çabalarıyla yaşama geçmiştir. 12 eylül 1980 olayından kısa süre önce de Türkiye Barolar Birliği Başkanı olmuştur. Avukatlık mesleğine önemli hizmetleriyle meslektaşları arasında saygın bir yeri vardır.

Bir kez ayrı düştük. O, benim seçildiğim başkanlık yarışında rahmetli arkadaşımız Osman Fehmi Özçelik'i desteklemişti.

Meslek dayanışmasına, karşılıklı saygıya çok önem veren Atılâ, mesleğindeki başarısının yanında bir sanatçı ve sporsever olarak da tanınmış

bir kültür adamıdır. Tiyatro eleştirmenliğini sürdürmekte, ayrıca jüri üyelikleri yapmakta, ödüller almaktadır. Sporsever olarak izlediği yarışmaları değerlendirmekte, görüşlerini tam bir yansızlık ve uygunlukla açıklamaktadır. Ayrıca çağrılı olarak katıldığı toplantılardaki konuşmalarıyla yararlarını artırmaktadır.

Son bir kaç yıldan beri Türk Hukuk Kurumu'nda Hukuk Lügatı'nı yenileme çalışmalarını başkanlık yaparak yönetti. Benim de katıldığım bu çalışmalar geçen hafta sonuçlandı. Sözcük sayısı 5033'den 7971'e çıktı. Eklerin düzenlenmesiyle hızla gözden geçirilip baskıya verilecek. Hukuk alanında çok önemli ve çok büyük yararı olacak sözlüğe unutulmaz katkısıyla Atılâ Sav hepimizin gönlündeki yeri pekiştirmiştir. Sözlükte önce bulunan sözlükler korunmuş, başvurup arayanlar için eski dildeki terimlerin varlığı yararlı görülmüştür. Tüm hukuksal ve hukukla ilgili gelişmeler gözetilerek 2938 yeni sözcük kazanılmıştır.

Ailece hukukçu olan SAV'ların büyüğü rahmetli Nejad Sav idi. Bir duruşmada karşı yanların avukatı idik. Çıkınca bana tavsiyelerde bulunduğun hiç unutamam. Atılâ'nın eşi Nuyan hanım, Atılâ Çalışma Bakanı olunca işleri üstlenmiş, büroya dönmüştü. Atılâ'nın küçük kardeşi rahmetli Ergun Sav da hukukçu idi. Büyükelçilikten emekli olmuştu. Atılâ'nın oğlu hekim olarak hizmetlerini sürdüren Prof. Dr. Aydın Sav, kızı da Dışişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinden emekli Dr. Özden Sav'dır.

Meslektaş, arkadaş, dost olarak değerli kişiliğiyle örnek olan Atılâ'nın temiz giyimi, yalın konuşması, güleryüzü, çevresine ışık tutan davranışlarıyla oluşturduğu sıcak ortam hepimize mutlu etmektedir. Türk Hukuk Kurumu'nda birlikte çalışmalarımız kimi zaman anlattığı güzel fıkralarla süslenmektedir. Türk Dil Kurumu'nda da birlikteydik. Kurum da o 881, ben 927 no.lu üyelerdik. Atılâ'nın baro sicil no.su 1431, benim 2157 idi. Kendisini meslek büyüğümüz olarak selamlıyor, her yönden en iyi dileklerimi yineleyerek sunuyorum.

T. C

ANKARA İLİ

Çankaya İlcesi
Bucakçı
Çankırıyinet Mahallesi
Sayı :

Doğruluk Kâğıdı
Hüsnühal Varakası

Adı ve soyadı	<i>Ömer Atilla Sav</i>	Medeni hali	<i>Bekar</i>
Baba adı	<i>Mahmut Nejat</i>	Kadınla Erkekleri	<i>Erkek</i>
Anna adı	<i>Ayşe Handan</i>	Dimi tabiiyeti	<i>İslâm - T.C.</i>
Doğum yeri	<i>Ankara</i>	Mesleği	<i>Hukuk meğuru</i>
Doğum tarihi	<i>1931</i>	Mahalleye geldikleri tarihi	<i>1948</i>

Çankırıyinet Mahallesinin *Konuk*
~~Caddesinde~~ *52/8* numaralı ~~Apartmanda~~ *Evde* oturmakta bulunan *Nejat*
~~Evde~~ *Ömer Atilla Sav*'ın
Oğlu
bu güne kadar mahallemizde aturduğu müddet zarfında fena bir hali görülmediği kendisinin eenebi bir ~~Kadınla~~ *Erkeklerle* evli nişanlı bulunmadığı, sarhaşluk kumarı itiyad edinmediği anlaşılma işbu Doğruluk kâğıdı *Ankara Barodum* ibraz edilmek üzere fotoğrafı olarak verilmiştir.

Aza Aza Aza Aza

Mahallesi *Çankırıyinet*
(4) Nolu Muhtar

DİKKAT : (Adli idari siyasi durumları ibraz edilen idare veya müesseseler tarafından ayrıca tabii tutulmak şartıyla verilmiştir.

**ANKARA
BÖLGE BAROSU
YÖNETİM KURULU**

Sayı : 870

Ankara C. Savcılığına

İlişik dosya sahibi Atılâ Sav

Baromuza avukat stajyeri olarak kayıt ve kabulüne Yönetim Kurulunun 31/7/952 tarihli oturumunda karar verilmiştir.

3499 sayılı Avukatlık Kanununun 13 üncü maddesi gereğince müttehaz kararın aleyhine memuriyetinizce itiraz edilip edilmeyeceğinin bildirilmesini ve dosyanın geri çevrilmesini saygı ile rica ederim. 31/7/952

Baro Başkanı

5
11492 *Y. Savcı*

İtiraz esil meyecektir
Baro Bask. 1/8/952
O. Savcı

5
19492

Ankara Barosu Başkanlığına

Avukatlık stajımı 5.IX.1953 de ikmal ettim. Baroya kaydım için gerekli muamelelerin yapılmasını saygı ile arz ve rica ederim.

Atılâ Sav
1.İşkur Han 8-9
Ankara

Atılâ Sav'ı Baroya takdim ederiz.

Avukat Prof.Dr.Bülend N.Esen

Avukat Semin Kızılkaya

B. N. Esen

Semin Kızılkaya

AVUKAT
ATILÂ SAV

ANKARA, 21.8.1981
YENİŞEHİR
BAYINDIR SOKAK 40/3
TELEFON : 18 40 03 - 17 73 70

1431

Ankara Barosu Sayın Başkanlığına

Biz Ankara Barosuna 1431 ve 1593 sicil numarasıyla yazılı bulunan
Avukat Atılâ Sav ve Nuyan Sav, "ortak avukatlık bürosu" olarak çalışmakta oldu-
ğumuzu bilgiye sunar, gereğinin yapılmasını dileriz.

Saygılarımızla,

Av. Atılâ Sav Av. Nuyan Sav

Atılâ Sav *Nuyan Sav*

XXXIX

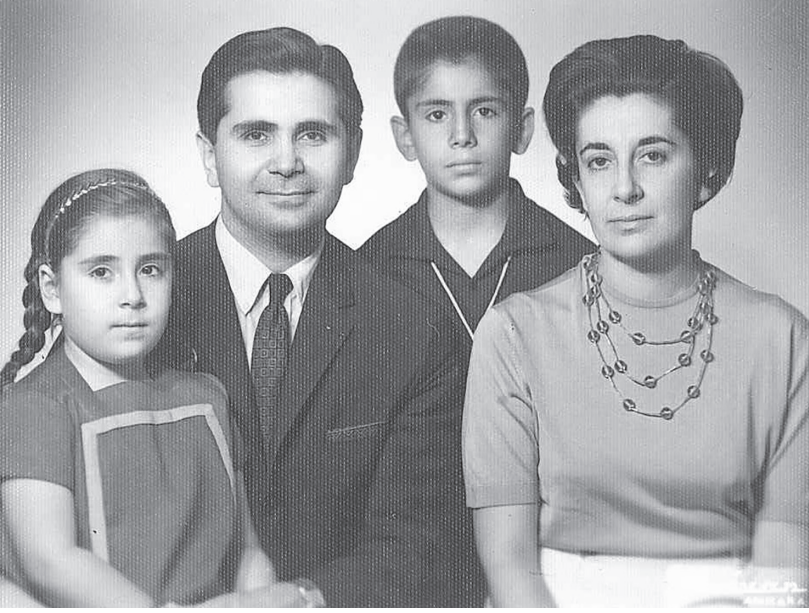
GÖRÜLMÜŞTÜR -

8.9.1981

[Signature]

Kartoteles
Levha
Servisler

ANKARA BAROLAR BİRLİĞİ	5829
2-9-81	
Sıkl:	

XL

Aile Fotoğrafi
Temmuz 1966

Nikah Töreni

Kuruluş Yıldönümü TBB Yöneticileri Ata'yı ziyaret ediyor
9 Ağustos 1980

AÜHF Öğrencileri Yıllık Baraj Yemeğinde
3 Haziran 1949

XLII

9 Ağustos 1980

Baba Nejat Sav, Anne Handan Sav
19 Mayıs Stadyumu bahçesinde 25 Ekim 1953

XLIII

19 Mayıs Stadyumu tribünü 20 Ekim 1951

Nejat Sav'ın ardından...

Ankara Barosu çok kıymetli ve kuvvetli bir üyesini kaybetti.

Ankaralı spor-severlerin çok yakından tanıdığı Nejat Sav'ın bu ani kaybı karşısında teessüre düşmemek imkânsızdır.

Yaz, kış, sıcak soğuk, iyi maç, zevksiz maç demeden, onu ailesi ile birlikte kapalı tribünde

ve daima muayyen yerde görmek mümkündü. Tam bir spormen ve futbol âşığı idi. Koyu Gençlerbirliği taraftarı idi. Ama aslâ müfrid değildi. İyi oynayanı ve kazananı daima takdir eder, alkışlardı. Her maçı olduğu gibi Gençlerbirliği'nin kongrelerini, aıdat zamanlarını kaçırmazdı. Kongrelerde, en hararetili zamanlarda, hattâ zaman zaman vukubulan ikiliklerde bir idmal unsuru olarak ortaya çıkar, meselenin hallinde mühim rol oynardı. Fenerbahçe - Gençlerbirliği maçında öğlunu yalnız gördüğüm an irkil-dim. Gözlerim yaşardı ve rahmetliyi anarak aradım.

Örnek bir tribün seyircisi idi. Ailesi ve kıymetli iki evladı da babaları gibi idi. Ailesinin, Ankara Barosunun ve G. Birliği kulübünün acılarını paylaşmak ve rahmetli Nejat Sav'ı daima anmak bir borçtur.

Onun bir resmini Gençlerbirliği kulübünün şeref odasında görmek acı olduğu kadar istenen bir hareket olacaktır.

A. U.

HAVADİS : 11-2-1961

HAVADİS: 11 Şubat 1961

Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Ceza Kurulu 1962-1964
Ercüment Beyhan, Mehmet İğnebekçili, Aydın Saracoğlu, Atilâ Sav, Halim Çorbali, Bakan Malik Yolaç

XLV

Futbol Federasyonu Hukukçuları Futbol Şurasında 22 Ocak 1971
Kemal Kaya, Atilâ Sav, Bülent Savcı, Rahmi Mağat

Mithatpaşa Stadyumu
Futbol Federasyonu Toplantısı

XLVI

Mayıs 1955
Başkan A. S. Korur ile yeni yönetim kurulu üyeleri

Zonguldak - 15 Mayıs 1982

Türkiye Barolar Birliği Genel Sekreteri
1969

Önceki Başkan seçilen başkanı kutluyor ve Genel Kurula duyuruyor
13 Aralık 1970

Genel Kurulda Sandık Başında
13 Aralık 1970

Gençlerbirliği Divan Kurulu Toplantısı

Oktay Ekşi, Atılâ Sav ve Erdal İnönü

4 |

Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu
Başkan önceki başkana plaket veriyor

Hukuk Kurultayı ön çalışmalarında

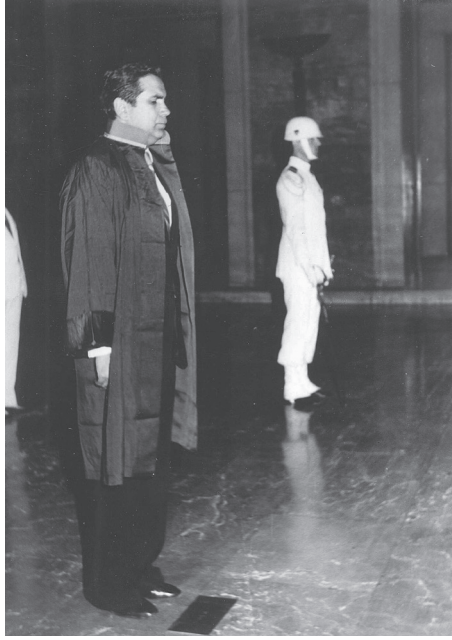
| LI

Hukuk Kurultayı - Dedeman Oteli 10 Ocak 2002
Ömer Çiftçi, Atilâ Sav, Mehmet Cengiz, Tacar Çağlar, Hakkı Suha Okay, Sadık Erdoğan, Selda Alkor

LII

TBB Yönetim Kurulu kuruluşunun onbirinci yıldönümünde ATA'nın huzunda
9 Ağustos 1980

Türk Dil Kurumu
Kurultay Başkanlık Kurulu

Yedek Subay Okulu'nda Talim
2 Ocak 1953

LIV |

ABEM Binasının temel atma töreni
Başkan Av. Rahmi Mağat - 1969

Türk Hukuk Kurumu Gecesi - Anadolu Kulübü
1 Kasım 2002

AÜHF 1952 Mezunları
Ellinci yılı kutlamak için fakültede

Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk ve Eşini karşılarken
19 Mart 1980

LVI

Ankara Adliye Sarayı Toplantı Salonu
Mart 1995

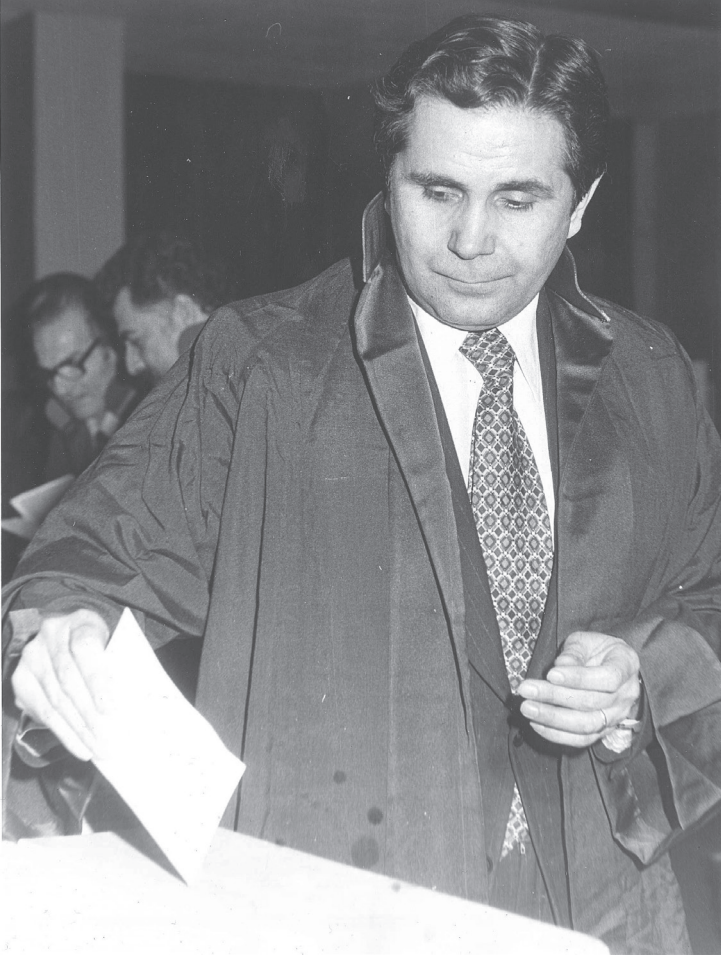

Nuyan Sav (eşi), Prof. Dr. Aydın Sav (oğlu), Av. Dr. Özden Sav (kızı)
29 Mayıs 1992

LVII

Ankara Barosu Başkanı Av. Prof. Dr. Muammer Aksoy Av. Atılâ Sav'a 30. yıl plaketi veriyor.
7 Ocak 1984

MESLEK USTALARINA SAYGI -V-

ATILÂ SAV

OTURUM BAŞKANI
Av.V.Ahsen COŞAR
Ankara Barosu Başkanı

KONUSMACILAR
Emin Gürol
Nejat Oğuz
Turgut Özakman
Fehmi Özcelik
Yekta Güngör Özden
Önder Sav
(Soyadına göre alfabetik sırayla)

16 KASIM 2007 CUMA

Yer: ABEM Konferans Salonu
İhlamur Sokak No:1
Yenişehir / Ankara

**ANKARA
BAROSU**

Panel: 17:30
Kokteyl: 19:30

LIX

LX

Türk Hukuk Lügati Çalışmalarında
Eşref Küçük, Nehir Ünel, Atilla Sav, Mehtap Bingöl, Gönül Demir, Özden Sav, Erzan Erzurumluoğlu,
Yekta Güngör Özden

1981-1982 ADALET YILININ AÇILIŞ TÖRENİNDE TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI SAYIN ATILÂ SAV'IN YAPTIĞI KONUŞMA

7 EYLÜL 1981

Adalet yılının açılış nedeniyle oluşan güzel bir meslek geleneğinden yararlanarak Türkiye Barolar Birliği'nin bazı görüşlerini sunmak istiyorum.

Geçen adalet yılının açılışında, önceki dönemde yargıç savcı ve avukatların kişiliklerinde yargıya yapılan silahlı saldırılara değinerek önmüzdeki dönemde benzer olayların yinelenmemesi dileğinde bulunmuştum. Bu dileğimiz büyük ölçüde gerçekleşti. Geçen dönemde yargı görevlilerine silahlı saldırılar önledi. Bu noktayı şükranla belirtmek yerinde olacaktır.

1981-82 adalet yılına girerken önmüzdeki en önemli sorun kuşkusuz yargının bağımsızlığı ve yargıç güvencesidir.

Anayasamızın üçüncü bölümünde yer alan yargı erki ile ilgili kurallarla, Anayasal sistemimizce “erklerin ayrılığı” ilkesinin kabul edildiği tartışmasıdır. Anayasa'da yer alan 132-152. Maddelerde düzenlenen yargının bağımsızlığı ve bu bağımsızlığı sağlayıcı kurumlar tarihsel birikimin ve deneyimin sonucudur. 1924 Anayasasında da bütün çağdaş anayasalarda olduğu gibi yargı erki açısından erklerin ayrılığı ilkesi kabul olunmuştur.

1924 Anayasası'nın 54-56. Maddelerinde şu ilkeler yer alıyordu;

“Yargıçlar bütün davaların görülmesinde ve hükmünde bağımsızdırlar, ve bu işlerine hiçbir türlü karışamaz. Ancak kanun hükmüne bağlıdırlar.”

“Mahkemelerin kararlarını Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Bakanlar Kurulu hiçbir türlü değiştiremezler, başkalamazlar, geciktiremezler ve hükümlerin yerine getirilmesine engel olamazlar.”

“Yargıçlar kanunda gösterilen usuller ve haller dışında görevlerinden çıkarılamazlar.”

“Yargıçların nitelikleri, hakları, görevleri, aylık ve ödenekleri, nasıl tayin olunacakları ve görevlerinden nasıl çıkarılacakları özel kanunla gösterilir.”

Ancak uygulama gösterdi ki; böyle güven verici kurallar olsa bile, siyasal iktidarlar, el uzatmak isterlerse yürütme erki, yargıya baskı yapabilir. Yargının kararları etki altına alınabilir. Yargıçların özlük haklarının yürütmeye bağlı olması bu olanağı siyasal iktidarlara sağlamaktadır.

1952-1960 yılları arasında bir süreç içinde yapılan T.C. Emekli Sandığı Yasasındaki görünüşte önemsiz değişikliklerle bu yol denenmiş ve kullanılmıştır. 1956 yılında aralarında Yargıtay Başkanı ve Cumhuriyet Başsavcısının da bulunduğu 35 Yargıtay Üyesinin topluca emekliye ayrılmaları işlemi toplumumuzun belleğindedir. Türk Adalet Tarihinin önemli olaylarından birini oluşturan bu işlem, biçimsel olarak yasaya uygun; ama yargı erkinin bağımsızlığını ortadan kaldırmaya yönelik bakımından Anayasaya aykırı idi.

Demokrasiyle yönetilen ülkelerde toplumu yönetmeye istekli ve aday olan siyasal kadrolar siyasal partilerde örgütlenirler. Anayasamızın 56. Maddesine göre siyasal partiler demokratik siyasal yaşamın vazgeçilmez öğeleridir. Siyasal kadrolar, yönetime seçilince kendi siyasal kadroları ile çalışmak isteyebilirler. Bazı siyasal kadrolar ne olursa olsun kazanmak, yönetimi ele geçirmek ve elde tutmak için oy avcılığını amaçlayan, bu nedenle de siyasal ahlakı ikinci plana iten bir tutumu benimseyebilirler. Böylesi bir yönetimin geçerlilik kazandığı dönemlerde, bu anlayışla siyasal kadrolar ülke yönetimiyle ilgili bütün görevleri kendi ellerinde ve denetimlerinde tutma hevesine kapılabilirler. Bu hevesle yargıya da baskı yapmak eğilimi gösterirler.

Siyasal kadroların birbirinden farklı yöntemleri olabilir. Özgürlük temeline dayalı demokrasilerde bu da olağan karşılanabilir. Ancak bir hukuk devletinde bütün bu istek ve eğilimlerin ana çerçevesi hukuktur. Özellikle yargı böyle bir düzende bu temel hak ve özgürlüklerin ve anayasal hukuk düzeninin güvencesidir.

Her yönetimde olduğu gibi demokrasilerde de serüvenci bir kadro —geçici olsa da— yönetimde söz sahibi olabilir. Böyle bir kadro giderek toplamacı ve baskıcı bir yönetime kaymak eğilimi de gösterebilir.

Demokrasilerde kurumlar böylesi eğilimler karşısında olumlu denge oluşturur. Ve en önemli güvence de bağımsız yargıdır.

İşte böyle bir noktada siyasal iktidar, yargının kendi karar ve işlemlerini onaylamasını da isteyebilecektir. Yargının, yürütmenin işlem ve kararlarını onaylamasını bekleyebilir; bunun için yargıya baskı yapmak yolunu da tutabilir. Kuşkusuz bu bir bunalımdır. Demokrasilerde de bunalımlar olabilir. Bu bunalımlardan da yine demokrasiye özgü yollarla çıkılabilir.

Demokratik bunalımlardan çıkmada da demokratik kurumlara önemli görevler ve işlevler düşer. Yargının, yönetimin yanı sıra bağımsız olarak görevini yapması halinde demokrasilerde en önemli güvence kurumu işleyecektir.

Bunun için yargının bağımsızlığından vazgeçilemez. Yargının bağımsızlığı ise kuşkusuz öncelikle kararı verecek olan yargıcın bağımsızlığı ile sağlanır. Özlük işleri yürütmeye bağlı bir düzende yargıcın güvencesinden söz etmek kolay değildir. Bu nedenle yargıç güvencesi bir fantezi düşünce değil; işin gereğidir. Zorunluluktur. Yargıcın güvencesi, yargının ve adaletin güvencesidir. Vazgeçilemez.

Böyle bir güvencenin soyut kurullarla sağlanmadığı görüldüğünden 1961 Anayasa bunu kurumlarla da oluşturmak ve desteklemek zorunluluğunu öngörmüştür. Yüksek Hakimler Kurulu bu gereksinimin ürünü olan bir kurumdur.

Yüksek Hakimler Kurulu'nun işleyişinde ve çalışmalarında aksamalar görülmüş olabilir. Ama temel ilke bellidir. Yargıç güvencesinin çekirdeği yargıcın özlük haklarında güvencedir. Yargıçların atanmalarında, yükselmelerinde ve yer değiştirmelerinde karar yetkisi ve görevi siyasal güçlerin el uzatmayacağı, etkili olamayacağı bağımsız bir kuruluşa verilmelidir. Böyle bir kurumun ise yargının dışında olmaması, özellikle yürütmeye ve siyasal iktidara değmemesi gerekir.

Bugün ülkemizde oy kaygısında olan bir yönetim söz konusu değildir. Bu nedenle böyle bir yönetimde bu tür kaygılara yer olmayabilecektir. Ancak yakın bir gelecekte demokratik düzene döneceği kuşkusuzdur. Nitekim 12 Eylül 1980 günü yönetime el koyma zorunluluğunu duyan Türk Silahlı Kuvvetleri adına Sayın Devlet Başkanının yaptığı açıklamada bu husus açıkça belli edilmiştir.

“Birçok tutum ve davranışıyla demokratik özgürlükçü parlamenter sisteme inancını defalarca kanıtlayan Türk Silahlı Kuvvetleri, en kısa zamanda Bakanlar Kurlunu kurarak, yürütme sorumluluğunu bu kurula

birakacak ve hür demokratik parlamenter sistemin şimdi olduğu gibi dejenere edilmesine ve tıkanmasına mani olucu ve Türk toplumuna yaraşır bir Anayasa ve Seçim Kanunu ile Partiler Kanunu hazırlamayı ve buna paralel düzenlemeleri yapmayı müteakip insan hak ve hürriyetlerinde, saygılı, milli dayanışmayı ön plana alan sosyal adaleti gerçekleştirecek, ferdin ve toplumun huzur, güven ve refahına önem veren özgürlükçü demokratiki laik ve sosyal hukuk kurallarına dayalı bir yönetime ülke idaresini devredecektir.”

Bu açıklamada yapılacağı belirtilen Anayasanın temel nitelikleri belli edilmiştir.

Türk Toplumunun siyasal olgunluğuna en uygun rejimin temel nitelikleri bu açıklamada da yer alan çoğulcu demokrasidir. Bu temel nitelikler bugünkü Anayasamızın da ilkeleridir. Öyleyse yapılması öngörülen değişiklik işleyişteki tıkamaların giderilmesi yönündedir.

Bir Anayasa Değişikliği için kurulması karar altına alınan Danışma Meclisinin çalışmaları sürdürülmektedir. Bu, demokrasiye geçişte bir aşamadır.

Yeni Anayasada da yargı erkinin bu temel nitelikleriyle düzenleneceği, yargı bağımsızlığının ve yargıç güvencesinin sağlanacağı kuşkusuzdur.

Ancak, Anayasa ile ilgili çalışmalar bir yadan sürdürülürken 2461 ve 2462 sayılı yasalarla yargı ile ilgili bir düzenleme yapılmıştır. 2462 sayılı yasa ile kurulan Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, yukarıda çerçevesini belirtmeye çalıştığımız yargıç güvencesi ve yargı bağımsızlığı ilkelerini zedeler nitelikte hükümlerde içermektedir.

Türkiye Barolar Birliği'nin XIV. Genel Kurulu'nda alınan kararda bu noktanın kaygı ile karşılandığına değinilmiştir.

Bugünkü yönetimin siyasal nitelikli olmaması; bu kaygıyı gidermemektedir. Çünkü yasalar geleceğe yöneliktir. Bu yasayla öngörülen kurulu anayasal bir kurum biçimine dönüşürse; gelecekte siyasal iktidarların geçmişte görülen sakıncalı yöntemlere benzer girişimlerde bulunmalarında açık kapılar bırakılmış olabilir.

Dileriz ki, Anayasa'da “Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu” yargının bağımsızlığına ve yargıç güvencesine uygun bir biçim kazansın. Yürütme ile değinme olanakları kesilsin.

Yargının temel işlevi adaletin sağlanmasıdır. Adalet hak dağıtımı, hakkın korunması için karar yoluyla olur. Yargıya göre yasaların önünde eşitlik ilkedir. Adalet haklıya, hakkını sağlarken yargı kararlarının her zaman ilgililerce benimsenmesi de beklenemez. Kişisel çıkarını hak sanan kimseler, her zaman her yerde var olmuştur. Bu kimseler yararlarına ya da çıkarlarına uygun olmayan kararları beğenmeyebilirler, eleştirebilirler.

Yargının, kendi kararlarını savunması gerekmez. Beklenmez de. Onun işlevi karar vermektir. Bu işlev kararlar biter. Ancak belirtilen nedenlerle yargı kararlarını beğenmeyenler, eleştirenler hatta bu eleştirileri sistemli bir saldırıya çevirerek yargının saygınlığını zedelemek ve yıpratmak isteyenler çıkabilir. Bunların karşısında öbür demokratik kurumlara görev düşer.

Bu konuda en önemli görev kuşkusuz barolara ve avukatlara düşmektedir. Çünkü bağımsız yargı, savunmanın da güvencesidir. Bu nedenden dolayı biz savunma mesleği görevlileri yargının saygınlığının ve bağımsızlığının da savunucusu olmak durumundayız. Aksi halde bütün temel öğeleriyle yargı işlenmemeye başlayabilir. Böyle olunca adaletten söz edilemeyecektir.

Bu tutumumuz “Adalet ülkenin temelidir” yolundaki inancımızın bir sonucudur. Temel hak ve özgürlüklerin savunulamadığı, elde edilemediği, korunamadığı bir ortamda savunma işleminin demektir.

Savunma yargının vazgeçilmez öğesidir. Yargı üç temel öğeden oluşur. Savunmasız yargı eksiktir, topaldır. Sağlıklı ve güçlü adalet savunmayla birlikte vardır. Böyle bir adalet savunmayı karşısına alamaz. Savunma işlevini yürütürken, hak arama ve savunma özgürlüklerinin kullanılmasını sağlayan savunma mesleği görevlilerinin ve onların meslek örgütü olan baroların da demokratik düzenlerde özel bir yeri vardır. Bu yer kuşkusuz yargının içindedir. Onun bir parçasıdır.

Yeni Anayasamızda da bazı çağdaş anayasalarda olduğu gibi savunma görevlileri ile baroların yargı bölümünde yer alması yerinde olacaktır. Böyle bir belirleme çoğulcu demokrasiye inancımızın bir sonucudur.

Yargı bağımsızlığı ve yargı güvencesi ile ilgili temel konu dışında bazı hukuki ve yasal gelişmeler karşısında da Birliğimiz görüşlerini ana çizgileriyle sunmak isterim.

Her türlü yargı kararlarına, özellikle hükümlülük kararlarına karşı yasal yollarla başvurmak kişinin temel hakkıdır.

Yanılmak insana özgüdür “Errare Humanun Est” özdeyişi yüzyıllardır yargıya da yol göstermiştir. Kararı veren güvenceli bir yargıç da olsa, her türlü baskıdan uzak, yalnızca vicdanını dinleyerek ve yasaya göre karar verse bile, yargıç da yanılabilir.

Üstyargı organları kişinin hakkının yönemsel güvencesidir. Bu açıdan hakkın küçü ya da büyük olması önemli değildir. Kısa ya da uzun süreli özgürlüğü kısıtlayıcı bir ceza; veya az ya da çok parayla ölçülen bir hak birbirlerinden ayrılamazlar.

Aksi düşünce yasa önünde eşitlik ilkesine aykırıdır. Zengin bir kimse için büyük paralar önem taşımazken, daha yoksul kişiler için küçük paralar önem taşır. Kaldı ki, daha da önemli olan haktır. Bu nedenle ilk derece yargı kararlarına karşı yüksek yargı organlarına başvurma yolları olabildiğince açık tutulmalıdır.

Yargılamanın hızlandırılması bu bakımdan geçerli bir gerekçe sayılamaz.

Oysa geçen dönemde yasalarda değişikliklerle, yasal yolların daraltılması yolunda sakıncalı bir eğilim belirmiştir. Sıkıyönetim Yasası'nda da 10.000 liraya kadar olan kararlara karşı Yargıtaya başvurma yollarının kapatılması savunma hakkını kısıtlayıcı, yasa önünde eşitlik ilkesini zedeleyicidir.

Savunma mesleği görevlilerinin işlevlerini gereği gibi ve onurla yerine getirmesi de her türlü kuşkuhan uzak, özgür bir ortamda çalışmalarına bağlıdır. Geçen dönemdeki bazı uygulamalar bu açıdan savunma görevini kısıtlayacak boyutlara ulaşmıştır. Bir görevin önemi onun yokluğunda daha iyi belli olur. Savunmasız yargı düşünülemediğine göre bu tür uygulamaların savunmayı ortadan kaldırma amacına yönelik olduğu ileri sürülemez.

Böylesi tarihsel bir yanılma olur. Çünkü tarih hiçbir zaman böyle eksik bir yargılamayı kabul etmemiştir.

Cezaevlerinde sanık ile avukatın görüşmesi sırasında alına güvenlik önlemlerinin savunma hakkını kısıtlayacak boyutlara ulaşmaması gerekir.

Sanıkla ve sanığın işlediği suçla avukatını bütünleştirmekten kanaklanan bu anlayış sakattır. Savunma mesleği görevlilerinin somut ve yasal bir suçlama olmaksızın gözaltına alınmaları, meslek görevini yapılamaz duruma getirmektedir. Bu nedenle Sıkıyönetim Yasasındaki yargıç ve savcılar için öngörülen özel kovuşturma yönteminin yargının üçüncü ögesi olan avukatlar için de uygulanmasını dilemekteyiz.

Yeni adalet döneminde bütün adalet görevlilerine başarılı bir yıl diler; önümüzdeki dönemin ulusumuza da mutluluk getirmesi yolundaki dileklerimizi sunarak hepinizi saygı ile selamlarım.